

Poging tot reconstructie vermogensbeheer wezen WO II

‘Wees niet gerust’

In de afgelopen twee jaar hebben twee wetenschappers onder aansturing van een begeleidingscommissie onderzoek gedaan naar het financieel beheer van de joodse voogdijinstellingen vanaf 1945. Het door JMW (Joods Maatschappelijk Werk) gefinancierde onderzoek van rond een half miljoen euro is het direct gevolg van het rumoer dat ontstond na het verschijnen van Elma Verhey's boek ‘Kind van de Rekening’.

Drs. Ton van Gils, drs. Christiaan Ruppert en drs. Ed van Thijn hebben zitting in de begeleidingscommissie. Naast de opdrachten van JMW hebben ook de organisaties het VBV in Nederland en Sinjoi in Israël nauw samengewerkt om de vragen van de joodse oorlogswezen over te brengen aan de begeleidingscommissie. Die heeft vervolgens deze vragen met nog wat latere aanvullingen geformuleerd ten behoeve van het onderzoeksteam.

Onderzoeksteam heeft probleem

Drs. Frits Hoek en Dr. Johan Joor zijn de beide onderzoekers die de moeilijke taak hadden om uit het beperkte materiaal dat nog aanwezig was conclusies te trekken. Enige tientallen jaren terug namelijk werden alle financiële bijlagen van de wezendossiers vernietigd in opdracht van het toenmalige bestuur. Enkele summiere restanten van slecht gespecificeerde uitgaven heeft men nog terug kunnen halen.

Opmerkelijk mild en gemiste kansen

De onderzoekers hebben zich kennelijk in belangrijke mate gericht op de bestuursnotulen van de diverse voogdij-

stellingen en deze notulen als leidraad gebruikt. Het spreekt voor zich dat in dit soort verslagen zelden of nooit negatieve berichten zijn te lezen over de bestuurders zelf en hun activiteiten. Nauwelijks werden daarbij financiële details vermeld. Begrijpelijk dat hierdoor het beeld wordt vertekend. Verder valt het op dat men hier de wezen zelf niet heeft geraadpleegd of aan het woord heeft gelaten. Opmerkelijk is verder dat de conclusies van dit onderzoek absoluut milder zijn dan de onderzoeksresultaten zouden doen verwachten.

Vreemd is het dat Elma Verhey, die toch oorzaak mag worden genoemd van deze onderzoeksherhaling niet werd geraadpleegd; niet voor, niet tijdens en niet na het onderzoek. Verhey komt in de vier boekwerken die het onderzoek beslaan nauwelijks voor.

Dat wordt nu gecorrigeerd. Verhey's visie vindt u dan ook afgedrukt elders in deze editie; zij immers, is al jaren geheel ingevoerd in deze materie.

Toch nog cijfers

Wel kon een aantal accountantsrappor-

> lees verder op pagina 2

Van de voorzitter

Uiteraard volgen wij de ontwikkelingen en veranderingen in de criteria van Claims Conference(CC) op de voet. De CC is uitvoerder van de door de Duitse overheid ingestelde wetten om vervolgte overlevenden van het Naziregime te compenseren. Het volgen van de ontwikkelingen van de CC houdt in dat er regelmatig wordt gecheckt op de site van de CC of er nog veranderingen zijn waar te nemen. Meestal is dat niet het geval met uitzondering natuurlijk van de onlangs ingevoerde wijzigingen inzake de CADSU voor hen die uitbetaald kregen voor vermoorde ouders.

Vondst

Aldus struinend over de site van de CC kwam ik een regeling tegen (alleen voor Oost Europa) die een uikering in het vooruitzicht stelde voor hen die tijdens de vervolging nog in moeders buik verkeerde. Mijn verbazing was groot omdat met betrekking tot de WUV enz. onze overheid eigenlijk nog steeds in de ontkennende fase is. Het paradoxale is dat de *erkenning* door de Duitse overheid voor deze materie de Nederlandse overheid de *ontkenning* van de problematiek gestalte geeft. Min of meer indirect is dat ook één van de redenen dat er voor de tweede generatie nauwelijks empathie valt waar te nemen door de overheid.

Aangezien de Duitse overheid geen charitatieve instelling is, mag je aannemen dat er voor de erkenning van juist deze groep wetenschappelijk bewezen feiten zijn aangevoerd. Er zijn in de afgelopen jaren verschillende proefschriften en wetenschappelijke essays geschreven die dieper ingaan op deze problematiek.

Coumou bleef strijden

De in 2007 overleden Piet Coumou - verzetsman van weleer en jurist -

> lees verder op pagina 2

STEUN MAGEN
word donateur

Stichting Magen David Adom Nederland
Postbus 34, 3155 ZG Maasland
www.mda-nederland.nl

DAVID ADOM ISRAEL

Postbank 36 49 483
Bank 33.62.54.067
Uw gift is aftrekbaar van de belasting (ANBI)

Wie één leven redt, redt een hele wereld

Van de voorzitter

trachtte altijd tijdens bijeenkomsten van aan Holocaust gerelateerde organisaties een lans te breken voor deze problematiek. Hij hamerde in zijn laatste levensjaren vooral op de trauma's die zouden zijn opgelopen tijdens de zwangerschap. Hij sprak dan in het bijzonder over de gevolgen van zwangerschappen die in stressvolle situaties waren verlopen en de invloed daarvan op het verdere leven van het kind dat zich in zo'n omstandigheid had ontwikkeld. Ofschoon er al veel over dit onderwerp is gepubliceerd, doet de Nederlandse overheid nog steeds of de wetenschappelijke argumenten die zeker de laatste tijd breed worden uitgemeten, nauwelijks relevant zijn.

Zoektocht op internet

Ik ben uiteraard een leek maar enig zoeken op internet leerde mij dat bij stressvolle zwangerschappen ongeveer 15% van alle jonge kinderen cognitieve ontwikkelingsstoornissen en/of gedragsafwijkingen vertoont. Er is uitputtend gevorst om na te gaan of blootstelling aan bepaalde vormen van stress - gemeten op 3 tijdstippen in de zwangerschap - de gedragsontwikkeling van het nog ongebooren kind beïnvloedt en of er na de geboorte aantoonbare effecten zijn op de functionele ontwikkeling van het kind. De uitkomst was duidelijk. Psychische stress kan worden beschouwd als een externe factor die een programmerende uitwerking op de foetus kan hebben. De invloed van stress is al voor de geboorte waar te nemen. Er bestaan vele vormen van stress en er zijn veel aspecten in de functionele ontwikkeling die

'aangetast' kunnen worden. Bij angst van de moeder wordt haar verhoogde hartslag, haar angstige manier van spreken en de veranderingen in de neurotransmitters binnen 50 seconden overgenomen door de foetus.

De vrucht herkent vroeg

Ook het foetale herinneringssysteem van ongeboren kinderen is al redelijk ontwikkeld. Geboren kinderen kunnen al melodietjes herkennen die zij in de baarmoeder hebben gehoord en kunnen heel goed hun eigen moeders stem herkennen, ook al horen zij verschillende vrouwenstemmen.

Ik heb al eerder aangevoerd op dit gebied een leek te zijn. Dit geldt ook voor de beleidsmakers. Daarom hebben zij de beschikking over adviseurs en commissies. Maar zoals ik mij op de hoogte kan stellen van de ontwikkelingen zou dit voor vakmensen een eitje zijn.

Op weg naar verandering

Wij hebben er in het verleden al meer malen op gezinspeeld dat de overheid de tweede generatie eigenlijk in de kou laat staan. Er bestaat wel een vergoeding voor psychische hulpverlening maar in werkelijkheid is dat niets meer dan een doekje voor het bloeden. Zeker nu sinds met ingang van januari 2008 psychische hulpverlening gewoon wordt vergoed via het basispakket van de verzekeringen.

In het verleden was het zo dat het niet in dank werd afgenomen als Nederland een voorbeeld aan Duitsland zou hebben genomen. Na 60 jaar zijn de tijden gelukkig veranderd. Nu Nederland nog,

'Wees niet gerust'

ten van de instellingen boven water worden gehaald. Daardoor konden in ieder geval de vermogensposities van de voorgedijinstellingen over verschillende jaren met elkaar worden vergeleken. Het zijn ook deze cijfers die vragen oproepen bij de bestudering van de rapportage. Het onderzoeksverslag is recent verschenen; rond half november verwacht men met een persbericht naar buiten te komen. De reden van deze vertraging zit in de gecompliceerde en lijvige verslaglegging welke eerst gedegen moet worden bestudeerd alvorens men daar conclusies aan wil verbinden.

Nadere studie en schoonheidsfoutjes

Zowel VBV als Sinjoi hebben te kennen gegeven de verslaglegging aan ter zake deskundigen te willen voorleggen alvorens met een gedetailleerde visie naar buiten te komen.

Diverse handen schijnen te jeuken om deze studie nader te analyseren.

Het blijft apart dat de onderzoeksresultaten wel aangeven dat er meer dan 'alleen wat schoonheidsfoutjes' waren maar dat de conclusies daar nauwelijks melding van maken.

De begeleidingscommissie zegt daarover in het nawoord: "Het beheer van de vermogens van de joodse oorlogswezen - hoewel niet vlekkeloos - is in het algemeen naar behoren uitgevoerd, zeker in het licht van de destijds geldende overheidsregelingen."

VBV en Sinjoi stellen daartegenover:

"Uit de gesprekken met enige wezen wordt duidelijk dat men indertijd krenterig is geweest. In feite vergelijkbaar met het vigerend beleid van de overheid van toen. Kil, zuinig en bureaucratisch."

De wezen zijn niet gerust.

Contributies! Een oproep v/d penningmeester

Er zijn nog steeds leden die hun contributie over het jaar 2008 niet hebben betaald. Geloof het of niet, er zijn zelfs leden die hun contributie 2007 nog niet hebben betaald. Dit ondanks herhaalde verzoeken. Gelukkig gaat het om een beperkt aantal leden maar elke wanbetaler is er één te veel.

Het VBV is genoodzaakt om leden met twee jaar betalingsachterstand te schorsen. De Nieuwsbrief/Info wordt dan niet meer gestuurd. Uiteraard kan ook geen persoonlijke hulp of bijstand meer worden verleend. Hulp ondermeer bij WUV-zaken en het Artikel 2-fund. Zodra de openstaande contributies zijn voldaan, staat het VBV weer klaar.

Beter als geen ander weet ik als penningmeester welke kosten Nieuwsbrieven/Info's met verzending, persoonlijke begeleiding met reiskosten, vergaderingen met reiskosten, overleg met overheidsinstanties en de vele andere activiteiten met zich meebrengen.

Mag ik dringend alle leden met een betalingsachterstand verzoeken om de verschuldigde contributies **per omgaande** aan het VBV over te maken. Mocht u de draad kwijt zijn? Een telefoontje is voldoende om te horen of er nog rekeningen openstaan.

Bel 020- 6733233, spreek uw vraag op het antwoordapparaat in en u wordt kort daarna teruggebeld met een antwoord op uw vragen.

Tegenstrijdigheden in en commentaar op het wetenschappelijk onderzoek betreffende het financieel beheer t.b.v. de wezen van WOII

Rapportage Hoek & Joor onder vergrootglas van Elma Verhey

Door Elma Verhey (redactionele bewerking VBV)

Het kan voor de onderzoekers geen verrassing zijn geweest dat het bronnenmateriaal beperkt was. Een van de onderzoekers, Frits Hoek, was bovendien betrokken bij Elma Verhey's boek 'Kind van de Rekening'. Om die reden is het onderzoek van het boek van Verhey dan ook uitgebreid naar ondermeer de archieven van de Stichting OPK (Oorlogspleegkinderen), de Joint (American Jewish Joint Distribution Committee) en Zionistische archieven in Israël. Bovendien is er een onderzoek gehouden onder oorlogswezen en zijn ook nog in leven zijnde oud-bestuursleden van L'Ezrath ha Jeled geïnterviewd.

De onderzoekers Frits Hoek en Johan Joor hebben deze mogelijkheden terzijde gelaten. Het onderzoek is feitelijk slechts gebaseerd op stukken en notulen van vergaderingen van Joodse voogdijinstellingen, voor zover die althans nog aanwezig zijn, en op de nog bewaard gebleven financiële stukken van deze instellingen. Wel een erg smalle basis, temeer daar de instituten zelf onderwerp van onderzoek zijn en er zodoende geen enkele 'reflectie' is van tweeden of derden.

Het is vooral te betreuren dat er geen interviews zijn gehouden met kinderen zelf. Helaas is er ook geen toelichting gegeven waarom daarvan is afgezien. Ook van andere bronnen wordt geconcludeerd dat zij geen toegevoegde waarde kunnen hebben, zoals stukken uit de archieven van het Beheersinstituut of Jokos. In de archieven van het Beheersinstituut had steekproefsgewijs of aan de hand van cassussen nagegaan kunnen worden wat individuele weeskinderen van hun familie hadden geërfd. Ook was na te gaan of Joodse voogdij instellingen dit altijd hebben geclaimd.

Er is wel degelijk aangetoond in een privé geval, dat op basis van dergelijke stukken dat L'Ezrath ha Jeled in gebreke is gebleken. De Jokos-archieven hadden minimaal bekeken moeten worden omdat vooral weeskinderen die naar Israël zijn geëmigreerd, zeggen dat zij deze uitkering nooit hebben ontvangen. Bovendien concludeert onderzoeker Hoek dat de mysterieuze post 'te ontvangen van vermogens kinderen' door L'Ezrath ha Jeled

ontvangen Jokos-uitkeringen voor meerderjarige vroegere pupillen zou kunnen zijn geweest, waarmee ongetwijfeld ook voormalige pupillen in Israël moeten zijn bedoeld.

Beantwoording centrale vraag

Volgens de onderzoekers is het beheer van de vermogens 'naar behoren' geweest en heeft het zich 'positief onderscheiden van het vigerende overheidsbeleid'. Echter essentiële, onderliggende stukken ontbreken, constateren ook de onderzoekers. Onderzoeker Hoek concludeert zelfs dat het "niet meer mogelijk is nog na te gaan hoe de vermogens van de pupillen waren opgebouwd en samengesteld of om een inzicht te krijgen in kosten wegens verzorging of wegens vermogensbeheer die door L'Ezrath ha Jeled aan wezen met vermogen zouden kunnen zijn doorbelast."

De conclusie dat het 'naar behoren' is geweest, lijkt dan ook een (persoonlijk) waardeoordeel van de onderzoekers net als de conclusie dat het zich 'positief' zou hebben onderscheiden van 'het vigerend overheidsbeleid'.

Er was geen 'vigerend' overheidsbeleid'. De uitzonderlijke situatie van joodse weeskinderen die door de Holocaust hun ouders en hun familie hebben verloren, valt niet te vergelijken met de situatie van b.v. voogdijkinderen zoals de onderzoekers dat doen.

Vergeleken met het beleid van (traditionele) joodse weeshuizen van voor de oorlog was het beleid van de joodse in-

stellingen mager en zuinig te noemen. Voor de oorlog werd in het Joods Jongenshuis gespaard om kinderen bij hun meerderjarigheid een 'kapitaaltje' mee te geven. In het Meisjesweeshuis kregen de pupillen een uitzet mee.

Beleid overheid

Op dit punt is al veel onderzocht. Wat er in het rapport staat, is bovendien onhelder op de laatste zin na. Kennelijk was een oorlogspleegkind in beroep gegaan tegen - door de Staat - verhaalde pleegkosten en hij had dit proces gewonnen! De Fusie (joodse voogdijinstellingen) ging een gesprek aan met de toenmalige minister. Immers: zou dat niet voor alle wezen gelden? De minister vond van niet, waarop de Fusie geen rechtszaak aanspande die wellicht met deze uitspraak had kunnen worden gewonnen.

Waarom niet? Omdat ze de minister niet voor het hoofd wilde stoten??

Het is een (typisch) voorbeeld van hoe de Fusie de belangen van weeskinderen wel vaker ondergeschikt maakte aan andere belangen.

Ook bij de MAROR-onderhandelingen en uitbetalingen is niet geprobeerd om de weeskinderen - die door het verlies van hun ouders toch al extra waren getroffen - een extra steuntje in de rug te geven.

Hield de overheid toezicht en hoe?

Het feit dat er lang niet altijd toezicht was of dat er voor bepaalde zaken helemaal geen toestemming werd gevraagd, wordt niet in de conclusie genoemd. Echter wel dat een voogd of voogdijinstelling over het gevoerde beheer slechts tien jaar verantwoordelijk was en dat het al dan niet juist gevoerde beheer daarna verjaarde. Maar hoe werd het overheidsbeleid vertaald in het beleid van de joodse instellingen?

De constatering van de onderzoekers dat het ministerie van Justitie 'groot respect' had voor het werk van de Fusie is opmer-

> lees verder op de volgende pagina

Tegenstrijdigheden in en commentaar op het wetenschappelijk onderzoek betreffende het financieel beheer t.b.v. de wezen van WOII

kelijk. Immers, het beleid van de overheid t.o.v. van de joodse gemeenschap is tijdens de MAROR-onderhandelingen hevig bekritiseerd en als 'koel, zuinig en bureaucratisch' betiteld. Geldt deze houding m.a.w. niet t.a.v. de joodse oorlogswezen en waren de (joodse) voogdijinstellingen blij met beleid?

De suggestie die de onderzoekers doen, namelijk dat een van de laatste joodse weeshuizen aan de Mirandalaan zo ongeveer op kosten van de overheid is gebouwd, is zeer discutabel. De torenhoge tekorten van ook dit tehuis werden als al jaren op de oude instellingen verhaald, en de bouw werd bekostigd met de verkoop van de Berg-Stichting en kindertehuis Emmalaan. Daarbij droeg de Claims Conference nog 250.000 gulden bij.

Vermogens kinderen

De onderzoekers leggen vooral de nadruk op het feit dat er niet per kind kan worden nagegaan hoeveel geld er is gebruikt voor vermogensbeheer of voor pleeggelden. Ze zijn daarover zelfs tegenstrijdig. Waar onderzoeker Joor zegt dat niet duidelijk is of er pleeggelden in rekening zijn gebracht (de besluiten zouden niet zijn uitgevoerd?) constateert Hoek dat er wel degelijk pleegkosten zijn betaald en dat in elk geval de bedragen die de sociale dienst (pleeggeld) in mindering bracht op het vermogen van weeskinderen - wegens opbrengst eigen vermogen - zijn doorberekend.

Hoeveel pleeggelden en/of geld voor vermogensbeheer er in rekening is gebracht, zeggen de onderzoekers niet met zekerheid te weten. Maar met de schatting die Hoek doet over het vermogensbeheer of de schatting die het bestuur zelf doet over de opbrengst van de ingehouden pleeggelden had er wel een schatting kunnen worden gemaakt van het totaalbedrag. Met de MAROR-bedragen is het niet anders gegaan.

Beleid joodse instellingen tussen 1945 en 1966 t.a.v. de vermogens

Het onderscheid tussen de vorige vraag

en deze is natuurlijk dat hier geen toevoeging wordt gemaakt die het antwoord moet plaatsen binnen het Besluit Oorlogspleegkinderen. Daarom is het zo opmerkelijk dat er met geen woord wordt gerept over de enorme vermogens van de bij de Fusie aangesloten instellingen. Vermogens die voor (wees)kinderen waren bedoeld en die feitelijk vooral zouden worden gebruikt om een overvloed aan instellingen (en dito personeel) overeind te houden en mogelijk uiteindelijk JMW te subsidiëren. Waren daarvoor de kapitalen (of de nalatenschappen en legaten) statutair ooit bedoeld?

Opmerkelijk is ook hier weer dat slechts de Bergstichting en de Rudelsheimstichting worden genoemd als het gaat om het beleid t.a.v. kinderen en niet het Joods Jongenshuis dat immers ook deel uitmaakte van de Fusie en dat altijd een veel ruimer beleid had gevoerd.

Verhey constateert eveneens dat tot 1949 de beleidslijn was om tenminste 2.000 gulden eigen vermogen te 'bewaren'. Dit bedrag dient wel in

perspectief te worden gezien; het ging om een gemiddeld jaarsalaris in die tijd. Echter, dit bedrag hoefde kennelijk niet bewaard te worden als het kinderen betrof die naar Israël gingen.

Onderzoeker Joor constateert dat er raadselachtig hoge bedragen (1.500 gulden besteed bij de firma Gerzon) voor de uitzet in rekening werden gebracht. En volgens de onderzoekers waren er kinderen in Gvar Am die over geen enkel vermogen beschikte.

De conclusie dat de vermogens van kinderen die op aliah werden gestuurd kennelijk mochten worden 'opgebruikt' of dat een bedrag van 1.500 gulden voor een uitzet wel erg hoog was wordt echter niet getrokken. De kantonrechter vond 600 gulden al de limiet maar L'Ezrath ha Jeled vroeg geen toestemming.

Het is zeker op deze concrete punten te betreuren dat de onderzoekers geen gebruik hebben gemaakt van het aanbod dat Verhey deed om haar archiefstukken aan hen te overhandigen.

Beleid van de afzonderlijke instellingen

Opmerkelijk is dat ook hier met geen woord wordt gerept over de enorme tekorten van de tehuizen, de onmogelijkheid om tot een echte Fusie te komen, en de bijdragen die niet meer bestaande instellingen als Jongens- en Meisjesweeshuis leverden om de tekorten te dragen. Dat geldt eveneens voor de herstelbetalingen, legaten en nalatenschappen die zij ontvingen. Enorm veel geld is gaan zitten in het openhouden van tehuizen en overtollig personeel. Het maakt de constatering dat er geen vermogens van kinderen in de vermogens

van de instellingen terecht zijn gekomen wel wrang. Immers, als er een zuiniger beleid was gevoerd t.o.v. de instellingen en een ruimer beleid t.o.v. kinderen dan waren de vermogens van

instellingen kleiner geweest en die van de kinderen groter. Waren de vermogens of de herstelbetalingen daarvoor niet bedoeld?

Hoe werd het concreet vorm gegeven?

De discrepantie tussen het rapport zelf en de conclusie op dit punt is opmerkelijk. De onderzoekers constateren dat in de jaren dat de grote bedragen binnenkwamen de Commissie Vermogensbeheer niet bij elkaar is geweest. Wij spreken hier over 1952, 1953 en 1955. Dit waren de belangrijkste jaren van het vermogensbeheer. Maar ook dat er zelden of nooit over eindafrekeningen werd gerept, dat er geen toestemming werd gevraagd aan de kantonrechter voor bepaalde uitgaven en dat de accountant niet tevreden was over het toezicht. Maar Hoek en Joor verbinden daar geen conclusie aan. Volgens de onderzoekers is er 'geen (systematisch) misbruik' gemaakt van vermogens. Er zijn echter wel onregelmatigheden geconstateerd: de Commissie Vermogensbeheer, het eindsaldo van 'Rekening Vermogensbeheer Voogdikinderen', enz. Hoe is het mogelijk dat de

'De opmerking dat zich onder de bestuursleden mensen met een 'onkreukbare' reputatie bevonden is van weinig wetenschappelijke waarde'

hijman

SCHOONMAAKARTIKELEN

AFHAALCENTRA
De Flinesstraat 26, Amsterdam
tel: 020-665 95 01 (naast de MAKRO)

Hijman Krimpen b.v.
Van Polanenweg 6,
Krimpen a/d IJssel
tel: 0180 - 51 05 72

onderzoekers bij zoveel ontbrekend materiaal tot de conclusie komen dat er 'geen systematisch misbruik' is geweest? De opmerking dat zich onder de bestuursleden mensen met een 'onkreukbare' reputatie bevonden, zoals mr. Franken vice-president van de Rechtbank, zodat misbruik nog eens extra werd uitgesloten, is van weinig wetenschappelijke waarde.

Overdracht van de Fusievermogens in 1981 aan JMW

Volgens Verhey zijn de vermogens van de Fusie (joodse voogdijinstellingen) in 1981 niet overgedragen aan JMW. De onderzoekers komen tot dezelfde conclusie. Nogal wiesde: je moet wel erg dom zijn om te veronderstellen dat vermogens van kinderen rechtstreeks zijn overgeheveld aan JMW en dat dit ook als zodanig in de boeken zou staan!

De vraag blijft of er niet meer uit de vermogens van de instellingen gebruikt had kunnen worden om de vermogens van kinderen te sparen. Voor hun opleiding, opvoeding, kleding enz. vooral als het om kinderen gaat die naar Israël gingen. En ook blijft de vraag of de vermogens, legaten, nalatenschappen, herstelbetalingen of Cefina-inzamelingen, allemaal bedoeld voor het Joodse weeskind, niet wat ruimhartiger voor de kinderen hadden kunnen worden ingezet.

Vernietiging dossiers

De onderzoekers zijn van mening dat de dossiers rechtmatig zijn vernietigd. Dit is speculatief en niet overtuigend. Er was weliswaar sprake van een verhuizing, maar de dossiers gingen naar het NIOD. Zij hebben, blijkens de brieven, geen enkele beperking opgelegd t.a.v. omvang van het archief. De Stichting Hulp aan Oorlogspleegkinderen heeft alle stukken bewaard en ook de Raad voor de Kinderbescherming nam in 1966 de stukken over. Evenmin heeft het Rijksarchief archief in Haarlem stukken vernietigd, ook geen financiële stukken. Daarbij komt dat ook de latere directie van JMW en ook de accountant van destijds, Duitser, zich niet konden voorstellen dat deze stukken waren vernietigd. Het was dus heel wat minder voor de hand liggend dan de onderzoekers willen doen voorkomen, die hierover geen enkele andere bron hebben geraadpleegd dan de notulen van de vergaderingen.

Dat het besluit 'weloverwogen' zou zijn genomen, lijkt ons alleen al in het licht van de huidige situatie, speculatief.

Update: overgang PUR > SVB

VBV-bestuurslid Wil Groen is de drijvende factor binnen de Cliëntenraad van de Pensioen en Uitkeringsraad achter het verweer van de doelgroep inzake de overgang PUR/SVB. De cliëntenraad heeft n.a.v. het antwoord van de Staatssecretaris op een eerdere brief juridisch advies gevraagd aan het bureau Stibbe om bestuursrechtelijke en andere juridische zaken te toetsen op uitvoerbaarheid. Dit om het, door de Staatssecretaris voorgestelde model aan een nadere en vakkundige analyse te onderwerpen. Bureau Stibbe meent dat het model van

de Staatsecretaris gekunsteld en complex is en ook de nodige vrijheid inhoudt voor de SVB.

VBV, Cliëntenraad, JMW en Pelita stellen een mandaatconstructie voor hetgeen door Stibbe als een betrekkelijk eenvoudige constructie wordt beoordeeld. Zo'n oplossing kan echter alleen met toestemming van de SVB worden geëffectueerd. In een brief heeft de Staatsecretaris kennis kunnen nemen van de inhoud van het advies van Stibbe. *U kunt het advies van bureau Stibbe ook lezen op onze website www.vbvinfo.nl*

Belastingdienst: giften- en contributieaftrek de moeite waard?

Fiscale aftrek voor VBV niet de moeite waard

De aftrek van een gift aan een goed doel of instelling kan aftrekbaar zijn van de belastingaangifte. Via rtv-spots en advertenties in dagbladen informeert de Belastingdienst vanaf 18 augustus over deze mogelijke fiscale aftrekpost. Op de speciale website www.belastingdienst.nl/giften is informatie te vinden over de voorwaarden én kan via een zoekprogramma gecontroleerd worden of het goede doel of de instelling is aangewezen als een algemeen nut beogende instelling (ANBI).

Sinds 1 januari 2008 zijn de belastingregels voor ANBI-instellingen veranderd. Naast de bestaande drempels en maxima, mag een particulier en/of een ondernemer alléén giften aftrekken gedaan aan een instelling die door de Belastingdienst is aangemerkt als een ANBI-instelling. Een schenking aan een instelling die niet is aangemerkt als ANBI, is niet aftrekbaar. Een ANBI is een kerkelijke, levensbeschouwelijke, charitatieve, culturele, wetenschappelijke of algemeen nut beogende instelling die als zodanig door de Belastingdienst is aangewezen. Aldus het persbericht van de belastingdienst.

Fiscaal: kaal voor VBV

Om giften en contributies voor het VBV fiscaal aftrekbaar te houden, zijn Flory Neter en Gerrie Goudekettering ontboden bij de belastingdienst. Dichterbij huis dan in 's-Hertogenbosch was niet mogelijk. De besluitvorming voor alle organisaties in Nederland gebeurt kennelijk alleen daar. Een lange tocht dus langs Nederlandse files om een inkomstenstroom enerzijds en een klein belastingvoordeel voor de betaler anderzijds mogelijk te laten blijven. Alle argumenten ten spijt, een maand later kreeg het VBV het trieste bericht dat het VBV – gezien door de bril van de belastingdienst - geen algemeen nut beoogt, niet het algemeen belang dient en dus niet als ANBI-instelling kan worden aangemerkt. Waarvan akte.

Stichting kolder

Een blik op de site van 'ANBI' leert dat stichtingen, genootschappen en verenigingen met de meest uiteenlopende doelen als ANBI worden erkend. Wat te denken van stichtingen als 'Maak dromen waar' en 'Kristal' om maar eens paar dwarsstraten te noemen.

Je komt de meest kolderieke als ANBI aangemerkte instellingen tegen en doorgaans geen idee waar het over gaat. De vraag rijst of al dit soort organisaties - zoals bijvoorbeeld het VBV - werken met alleen vrijwilligers. Is de doelgroep te beperkt? Wat te denken van zo'n slordige 40.000 getraumatiseerde overlevenden van WO II? Dat lijkt in ieder geval een stuk menselijker dan Stichting voor het in stand houden van een kerk of gebouw. Zelfs vele van de kerkgenootschappen – allemaal ANBI – hebben aanzienlijk minder leden potentieel. Beroep tegen deze beslissing is natuurlijk mogelijk, schrijft de inspectie. Dat kun je makkelijk schrijven vanuit de wetenschap dat een organisatie als het VBV niet haar contributies wil opofferen aan dure processen.

Nalatenschap
puur voor de
toekomst ...

**Ook u kunt iets
goeds nalaten voor
de toekomst.
Het voortbestaan
van uw VBV om uw
belang en dat van
de tweede genera-
tie te behartigen.**

Voor een persoonlijk en vertrouwelijk
advies kunt u telefonisch terecht bij:

Louis Rozendaal 075 6701988
Hans Vos 06 50920131
Flory Neter-Polak 06 53245772

INGEZONDEN

DE REDACTIE HOUDT ZICH NIET
VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD
VAN DE INGEZONDEN ARTIKELEN.

Perikelen rond het Artikel 2 Fund

[Ingezonden brief van Albert de Leeuw. Ingekort door de redactie]

In 1963-64 heb ik als velen van mijn lotgenoten CADSU (Centraal Afwikkelingsbureau Duitse Schade-uitkeringen) ontvangen en wel voor het Sterdragen. Het aangevraagde Art-2 Fund pensioen werd mij geweigerd omdat ik in de zestiger jaren een CADSU-uitkering had ontvangen. Echter bij het aanvragen van Art.2 was de CADSU nog geen belemmering, althans nergens in de correspondentie stonden deze criteria van de CC (Claims Conference) vermeld. De CADSU-II is een uitkering die oorlogsslachtoffers van West-Europa gedurende de 60-er jaren ontvingen in het kader van het 'Global Agreement' tussen Duitsland en de betrokken landen. Voor aanvragers van Art-2-Fund voegde men als criterium toe dat men alleen in aanmerking kwam indien zij geen schade-loosstelling hadden ontvangen onder het bovenvermelde 'Global Agreement'. Na lang onderhandelen door VBV-voorzitter mevr. Flory Neter-Polak samen met JMW, het Nederlands Auschwitz Comité en het CJO en in samenwerking met de CC in New York, zijn diverse punten aangepast. De uiteindelijke versie is mij nog steeds niet duidelijk. Het schijnt dat voorheen geweigerde slachtoffers met CADSU-II uitbetalingen onder bepaalde voorwaarden nu wel in aanmerking komen voor het ART-2 Fund. Een van deze nieuwe criteria, zou inhouden dat een vervolgde tenminste 18 maanden ondergedoken moet zijn geweest en dat één of beide ouders van de aanvrager vermoord is in een van de kampen. Ik ontving dan ook in juli 2008

een schrijven van de CC waarin werd medegedeeld dat mijn zaak was heropend.

Uit informatie werd mij duidelijk dat ik alleen voor het sterdragen 51 punten heb gehad. Op het destijds ingevulde formulier bleef echter onvermeld dat mijn vader op 16 Juli 1943 in Sobibor was vergast.

Ik bezit alle originele documenten waaruit blijkt dat mijn vader in 1942 werd gearresteerd en naar Westerbork afgevoerd. Toch kwalificeer ik niet voor het Art2F alleen omdat de moord op mijn vader niet op een formulier was vermeld. Via een CADSU-formulier kon een uitkering worden aangevraagd. De mogelijkheden waren vrijheidsberoving, invaliditeit, de verplichting tot het dragen van een Jodenster, en sterilisatie. De vraag over het overlijden van één of beide ouders ontbrak. Wel werd gevraagd naar andere aanvragen voor CADSU.

Naar eerst nu blijkt, heeft mijn oudere zuster wel andere formulieren ingevuld en ook mijn naam als broer opgegeven. Deze formulieren zijn door mij ook ondertekend. Inclusief een verklaring van juistheid mede ondertekend door mijn zuster en door mij.

Wat mij enorm verbaast, is dat er in het Nationale Archief en in het archief van de PUR geen link gelegd is tussen mijn dossier en dat van mijn zuster. Op de B en C formulieren van mijn zuster staat vet gestempeld MEERDERE GERECHTIGDEN, uiteraard doelende op mijn persoon.

Magen David Adom
Voor medische hulp in Israel

giro 36 49 483 bank 33 62 54 067
Stichting Magen David Adom Nederland
Postbus 34, 3155 ZG Maasland

Wie weet het nog?

[VBV-lid Johan van Leer heeft andere herinneringen...]

Naar aanleiding van een recent interview in het blad 'Aanspraak' van de Pensioen- en Uitkeringsraad stuurde VBV-lid Johan van Leer enige kanttekeningen. De eerste brief is gericht aan de Stichting Oorlogsgraven. Daaronder een bijval van bevriende zijde en enige andere reacties. Mogelijk is de informatie interessant voor lotgenoten van destijds. De redactie plaatste deze brieven omdat het laat zien hoe het geheugen soms vreemde dingen doet.

"In het blad 'Aanspraak' (september 2008) van de Pensioen- & Uitkeringsraad staat een interview. Daarin vertelt Kick Stokhuizen o.a. dat in het Bandoengse kamp 'TJI-HAPIT' lijken van vrouwen in een grote kuil werden gejonast. Dit is onjuist. Daardoor wordt de rest van zijn verhaal voor mij minder geloofwaardig. De tijdens de Japanse bezetting overleden burgergeïnterneerden werden - zij het met bescheiden eer - op gewone begraafplaatsen begraven. De oud TV-presentator is in de war met beelden van Duitse vernietigingskampen", aldus van Leer in de USA.

Van Leers visie wordt bevestigd door zijn vriend Jacques Lisser die met hem in het zelfde mannenkamp Bandoeng was ondergebracht. Voorts vult Van Leer nog aan dat er drie soorten begraafplaatsen waren in Nederlands In-

dië, voor Europeanen, voor Chinezen en voor Moslims.

Een ander uit dezelfde kring schrijft aan Van Leer:

"Naar aanleiding van jouw brief heb ik links en rechts geïnformeerd en om reactie(s) gevraagd. Zoals jij al aan de Oorlogsgravenstichting hebt doorgegeven, is hetgeen Kick Stokhuizen heeft gezegd volkomen waanzin. Nergens hebben de Jappen zo laten handelen als Kick het zegt... Ik vind het jammer dat zulke verhalen de wereld inkomen. Ik heb enige jaren geleden problemen gehad met een oud-lotgenoot van het 4e/9e Bat (was in 1943 9 jaar oud) die beweerde dat hij enige tijd had vastgezet bij de Kempetai in Tjimahi. Bekend was dat er in Tjimahi geen Kempetai was en de Japanners geen kinderen van 9 tot 15 jaar naar de Kempetai bracht en ook niet sloegen."

Tot zover deze schrijver.

De Stichting Oorlogsgraven reageert naar Van Leer:

"Het door u bedoelde artikel is ons niet bekend. Inhoudelijk kunnen wij dan ook niet reageren op het stuk. Voor zover wij weten werden de overledenen, ook die van het kamp Tjihapit, individueel begraven."

Ten slotte Henk Beekhuis van Documentatie Nederlands-Indië in Groningen:

"Ik ben het geheel met u eens, dat de door Kick Stockhuizen gemaakte opmerking omtrent het begraven van de doden van Tjihapit volkomen onjuist is. Ik heb een lijst van overledenen van Tjihapit over de periode 1-4-1944 tot 18-5-1945 met ongeveer 200 namen. Bij iedere naam staat zijn/haar kampnummer, voorletters+achternaam, sexe, geboortedatum, overlijdensdatum en grafnummer. Alle grafnummers verschillen van elkaar, er is geen sprake van een massagraf. Deze lijst is afkomstig uit het NIOD in Amsterdam, Indische Collectie 041.351. Iedereen kan deze lijst uit het archief opvragen en bekijken! Zie ook mijn website www.japanseburgerkampen.nl/java, klik op Tjihapit en kijk onder naamlijsten. Bij andere kampen zien we hetzelfde: een primitieve begraafplaats met afzonderlijke graven met primitieve kruizen. Ik heb nooit gehoord van massagraven bij burgerkampen op Java of elders in Indië."

Voor u gelezen... & gezien

Door Philip Staal

Met de Jodenvervolgung van 1940-1945 wilden de nazi's de Joden vernietigen als definitieve oplossing van de Judenfrage. Maar alvorens de Joden te vermoorden zorgde de Duitse bezetter ervoor eerst hun bezittingen in handen te krijgen. Tijdens de Tweede Wereldoorlog is door Duitsers voor op zijn minst 13,6 miljard euro in hedendaagse waarde van de Nederlandse Joden gestolen. Na de oorlog had de regering zich als taak gesteld de geroofde eigendommen aan de oorspronkelijke eigenaren terug te geven. Dit naoorlogse Rechtsherstel is vanaf 1990 onderwerp geweest van omvangrijk onderzoek. Philip Staal besloot zelf te onderzoeken wat er met de nalatenschappen van zijn ouders is gebeurd.

hem geleerd hoe beschamend weinig er tot nu toe over de naoorlogse jaren is onderzocht en geschreven met betrekking tot de Joodse oorlogspleegkinderen. Hoe is het mogelijk dat ruim zestig jaar na de Tweede Wereldoorlog de strijd van de oorlogswezen voor een onafhankelijk onderzoek naar het vermogensbeheer van hun erfenissen zo ongelijk is en zo grimmig en moeizaam verloopt? In Roestvrijstaal wordt het antwoord op die vraag gezocht in de fundamentele verschillen van inzicht over de aard en de wenselijkheid van een dergelijk onderzoek die er aan weerskanten van het strijdtoneel bestaan. Roestvrijstaal is enerzijds het schrijven van de verhaal van een peuter die zijn ouders verloor en na de onderduik in weeshuizen terecht kwam, anderzijds is het een

historisch document over het financiële rechtsherstel ver na de oorlog, uiterst nauwgezet gedocumenteerd en voorzien van een uitgebreid notenapparaat.

De weerslag van een emotionele zoektocht, die Philip Staal bewonderenswaardig ingetogen onder woorden heeft gebracht. Achter zijn koude feiten gaat een wereld van leed en onrecht schuil. Het rechtsherstel is ruim zestig jaar na de Tweede Wereldoorlog nog altijd niet voltooid. Zijn boek is een goed onderbouwd pleidooi voor grondig en onafhankelijk onderzoek naar de manier waarop de belangen van Joodse oorlogswezen na de bevrijding zijn behartigd.

Recensie geschreven door Joop Bouma, verslaggever bij Trouw, oktober 2008.

André Kuijpers - hoofd bureau Cliëntenservice bij de Pensioen- en Uitkeringsraad - geeft tekst en uitleg betreffende:

‘De vereenvoudiging van pensioenen en uitkeringen’

In februari 2008 werd een wetsvoorstel voor de vereenvoudiging van verzetspensioenen en uitkeringen aan vervolgd en burgeroorlogsslachtoffers opgesteld. Dit voorstel werd met een memorie van toelichting toegezonden aan de ministeries en in mei 2008 voorgelegd aan de ministerraad. In juli beoordeelde de Raad van State het voorstel, waarna het op 30 oktober jl. door de Tweede Kamer werd goedgekeurd. Als de Eerste Kamer geen bezwaren heeft, zal de wijziging op 1 januari 2009 van kracht kunnen worden.

In dit artikel wordt uitgelegd wat deze wetswijziging inhoudt en wanneer u er iets van zal merken. Voor het gemak wordt in het artikel steeds gesproken over “de uitkering”, op verzetspensioenen is in grote lijnen hetzelfde van toepassing.

Waarom wetswijziging?

Uitkeringen aan oorlogsgetroffenen zijn altijd aanvullend op het inkomen geweest. De uitgekeerde bedragen zijn voorlopig en worden pas definitief, als bekend wordt hoe hoog het inkomen over een jaar was. Als het inkomen lager was dan geschat, kreeg men een nabetaling. Als het inkomen hoger was, moest het te veel betaalde worden verrekend of worden terugbetaald. Dit “aanvullende karakter” van de uitkering was ook verantwoordelijk voor een plotselinge verlaaging van de uitkering, bijvoorbeeld als de AOW tussentijds werd verhoogd.

Deze systematiek van voorlopige bedragen, die bovendien ook nog eens maandelijks konden wisselen, gaf velen onder u een gevoel van onzekerheid. Het zijn bovendien ingewikkelde berekeningen, die niet voor iedereen makkelijk te volgen zijn. Is het nu wel goed berekend of moet ik straks wat terugbetalen? Hebben ze de opgegeven wijziging in mijn inkomen wel tijdig doorgevoerd? Zo’n gevoel van onzekerheid is niet prettig. Mensen willen liever direct weten waar ze aan toe zijn. Ook met de manier om het inkomen te achterhalen kregen uitkeringsgerechtigden steeds meer moeite. Ieder jaar weer

een inlichtingenformulier met de vraag naar kopieën van jaaraopgaven. De Pensioen- en Uitkeringsraad deed er weliswaar alles aan om de vragen simpel te houden, zeker als er ook gegevens bij de belastingdienst verkregen konden worden, maar een formulier invullen werd voor velen toch een steeds lastigere opgave.

De wetswijziging maakt het mogelijk een einde te maken aan die onzekerheid over de uitgekeerde bedragen en maakt bovendien het inlichtingenformulier straks overbodig.

Wat houdt de wetswijziging in?

In 2009 krijgt u voor het laatst een inlichtingenformulier. Uw uitkering over 2008 wordt dan definitief berekend. Vervolgens krijgt u, te rekenen vanaf 1 januari 2009, een vast bedrag aan uitkering dat gebaseerd is op de definitieve uitkering over het jaar 2008, verhoogd met een indexpercentage. Dit indexpercentage is niet meer het percentage waarmee het ABP de pensioenen verhoogd, maar het percentage waarmee het minimumloon wordt verhoogd. De index van het minimumloon volgt de algemene loonontwikkeling en wordt dus niet

meer beïnvloed door de financiële positie van het ABP als pensioenfonds. Het minimumloon wordt halfjaarlijks per januari en per juli aangepast.

De werkelijke hoogte van het andere inkomen dat u krijgt uit de bij ons bekende bronnen, speelt verder geen enkele rol meer. Ook als uw vermogen toeneemt door toeval van nieuwe vermogensbestanddelen, is dat straks niet meer van belang voor de hoogte van uw uitkering. Dit betekent dat een erfenis na 1 januari 2009 niet meer opgegeven hoeft te worden. Met andere woorden: de hoogte van de uitkering zal niet meer maandelijks kunnen wisselen en het is meteen een definitief bedrag geworden.

Hoe zit dat met herberekening?

Er is een aantal situaties waarin de uitkering opnieuw wordt vastgesteld. Het gaat hier om belangrijke veranderingen in uw persoonlijke levenssfeer of in uw financiële omstandigheden. Op dergelijke momenten hebben wij gegevens over uw inkomen nodig om de herberekening te kunnen maken en het bedrag van uw uitkering opnieuw vast te stellen. Bij een dergelijke herberekening is een nabetaling of terugvordering mogelijk en daarom is het net als nu van belang om de wijziging zo snel mogelijk op te geven. Wij zullen een herberekening gaan maken als u:

- 65 jaar oud wordt (of uw partner);
- gaat trouwen of gaat samenwonen;
- alleenstaand wordt door scheiding of gaat leven;
- (pleeg)kinderen heeft die meerderjarig worden;
- nieuwe inkomstenbronnen krijgt of bekende inkomstenbronnen komen te vervallen;
- opgenomen wordt in een zorginstelling;
- (of uw partner) een eigen bedrijf beëindigt en het bedrijfsvermogen uw privévermogen wordt.

Ook kunt u zelf om een herberekening verzoeken, bijvoorbeeld als een bij ons bekende lijfrente wordt verlaagd of als

een pensioen niet waardevast is. Wij zullen uw uitkering dan opnieuw berekenen en als het verschil groter is dan 1% van uw grondslag, het nieuwe bedrag vaststellen met ingang van de maand waarin u om de herberekening heeft gevraagd.

Wanneer merk ik iets van deze wijziging? In januari 2009 wordt uw uitkering een voorschot op de later dat jaar vast te stellen uitkering. Bij de vaststelling van dit voorschot wordt al rekening gehouden met het percentage waarmee het minimumloon wordt verhoogd. Bij de uitkering van januari ontvangt u een brief met een toelichting.

In februari krijgt u het inlichtingenformulier over 2008. Nadat dit is verwerkt, krijgt u bericht dat uw uitkering is vastgesteld volgens de nieuwe regeling. Vervolgens wordt het bedrag aan uitkering steeds in januari en juli verhoogd met het percentage waarmee het minimum loon toeneemt. U ontvangt geen inlichtingenformulieren meer. Er kan daarna alleen nog maar iets veranderen als een herberekening aan de orde is.

Samenvatting

Door een wetswijziging worden verzetspensioenen en uitkeringen aan vervolgdenden of burgeroorlogsslachtoffers voortaan een vast bedrag, dat halfjaarlijks omhoog gaat met de index van het minimumloon. Dit bedrag zal alleen veranderen bij pensionering of verandering van de burgerlijke staat of leefsituatie. Als hier geen sprake van is en inkomsten uit bekende bronnen toch verminderen of stoppen, mag men ook zelf om een herberekening verzoeken.

Het pensioen of de uitkering wordt dus niet meer achteraf precies berekend met eventuele nabetalingen of terugvorderingen. De betalingen zullen ook niet meer kunnen schommelen vanwege veranderingen in de inkomstenbronnen die bekend zijn. De wetswijziging geeft hierdoor zekerheid over de uitgekeerde bedragen en maakt jaarlijkse inlichtingenformulieren overbodig. Bovendien hoeft men na 1 januari 2009 ook geen melding meer te maken van een vermogenstoeval. In de komende tijd wordt u verder op de hoogte gehouden via Aanspraak en persoonlijke brieven.

Zijn er vragen naar aanleiding van dit artikel? Neem dan contact op met André Kuijpers. Telefoon 071-5356785 of per e-mail aan a.kuijpers@pur.nl

Uw medewerking wordt op prijs gesteld

Raadsels rond verdwenen leden VBV

Het fenomeen van verdwenen leden lijkt misschien vreemd. Verenigingen echter met een ledenstructuur zoals het VBV hebben daarmee te maken. Naarmate het ledenbestand verder verouderd, verdwijnen er ook regelmatig leden uit het bestand en de oorzaak behoeft niet altijd overlijden te zijn.

Het nieuwsorgaan van het VBV is soms de eerste aanwijzing. Dat begint met 'onbestelbaar retour' of met mededelingen als 'vertrokken' of 'onbekend op dit adres'. Niet alleen de Info komt retour maar ook overige correspondentie. Dat is lastig met name als brieven persoonlijke informatie bevatten.

Veelal kunnen adressen worden achterhaald maar dat lukt helaas niet altijd. De oorzaken van dit verdwijnen zijn divers. Soms wordt het overlijden van een lid niet doorgegeven aan de administratie maar ook een verhuisbericht wordt wel eens vergeten.

VBV-lid 'kwijt'

Overlijden is definitief en triest maar is iemand zoek door een verhuizing dan is dat vervelend omdat onbekend is of men het lidmaatschap daadwerkelijk had wil-

len beëindigen. Kortom het VBV verliest niet graag zomaar leden. Reden waarom uw aandacht wordt gevraagd voor enkele 'verdwenen leden' die hieronder worden genoemd.

Wie kent hen? Wie weet of zij onlangs zijn verhuisd? Het wordt zeer op prijs gesteld indien u dat zou willen berichten aan de administrateur van het VBV. Hieronder alfabetisch de namen en laatst bekende plaatsnamen van leden waarvan de laatste tijd post onbestelbaar terugkwam:

- Aiken-Blitz, Mw. C.C./Utrecht
- Bakker-Korper, Mw. B./Amsterdam
- Gatov-Cohen, Mw.S.F./Dennis/USA
- Leefsma, Dhr. & Mw./'t Harde
- Zegerius, Dhr.& Mw./Monaco

Bij voorbaat dank voor uw medewerking.

sinai centrum
zorg met kosjere maat

Sinai Centrum, Laan 1914, nr. 23, Postbus 66, 3800 AB Amersfoort, 033 - 46 40 640
Assumburg 2, Van Nijenrodeweg, Postbus 75641, 1070 AP Amsterdam, 020 - 30 13 730

Voor u gelezen... & gezien

Met dank aan Boekhandel van Rossum in Amstelveen die een handje heeft geholpen met het tot stand komen van deze selectie.

Boek / De Getto's van Hitler

Door Gustavo Corni

Veel is bekend over de vernietigingskampen, veel minder is bekend over het leven in de getto's, de voorportalen van de dood. De Nazi's richtten in de bezette gebieden in het oosten honderden getto's in, variërend van het getto van Warschau met een half miljoen inwoners, tot de talloze piepkleine getto's op het platteland, waar slechts enkele tientallen joden verbleven. In *De Getto's van Hitler* schetst Gustavo Corni een beeld van het leven in deze getto's, dat in het teken stond van honger en ziekte, van razzia's en dwangarbeid, van overbevolking en terreur. Meestal lieten de Duitsers het bestuur van deze getto's over aan een Joodse Raad en de ordehandhaving aan een joodse politiemacht. Hoe gingen deze bestuurders om met hun verantwoordelijkheid? Hoe konden ze beslissingen nemen die vaak duizenden van hun medemensen een wisse dood in dreven? Corni schetst, gebruikmakend van talloze, vaak nog onbekende dagboeken en herinneringen, een uiterst levendig en schrijnend beeld van het dagelijkse leven in de getto's. Er zijn veel persoonlijke documenten uit de getto's bewaard gebleven, opvallend vaak geschreven door vrouwen. 'Dagboeken en herinneringen uit de getto's bleken een uitzonderlijk waardevolle bron van informatie. Alleen op die wijze kunnen we de werkelijkheid vatten van de wereld van de getto's, een wereld die tintelt van het leven en van de tegenstellingen', Gustavo Corni, hoogleraar aan de Universiteit van Trento.

Gustavo Corni
De Getto's van Hitler
Mensen uit een belegerde samenleving
1939-1944

Boek / De citroenboom. Door S.Tolan

In de nadagen van de Zesdaagse Oorlog van 1967 reizen drie jonge Palestijnen voor het eerst in bijna twintig jaar terug naar hun geboorteplaats Ramle (al-Ramla), ten westen van Jeruzalem. Door de nieuwe annexaties kunnen ze eindelijk de vroegere grens over. Een van de Palestijnen treft in zijn oude huis een jonge joodse vrouw aan die hem vriendelijk binnenlaat. De vrouw, Dalia Landau, heeft zich nooit gerealiseerd dat er in haar huis eeuwenlang Arabische families hebben gewoond. Bashir ziet in de tuin de citroenboom die zijn vader heeft geplant en merkt dat de meeste Israëli's het Palestijnse verleden proberen te verdringen. De twee jonge mensen sluiten vriendschap, maar worden door politieke ontwikkelingen uit elkaar gedreven. Bashir brengt jaren door in Israëli'sche gevangenissen, verdacht van terroristische activiteiten. Ten slotte verzoenen ze zich en in 1991 richten ze het 'Open House' op, een centrum voor wederzijds begrip, dat sindsdien vele duizenden bezoekers trok.

Tolans hoogst oorspronkelijke en uitstekend gedocumenteerde boek brengt zeventig jaar geschiedenis van het Midden-Oosten tot leven. Hij laat aan de hand van één huis en twee bewoners zien dat er maar één oplossing is voor het conflict: alles vertellen wat er is gebeurd en goed naar elkaars verhalen luisteren.

Boek / Mevrouw de aanklager

Door Carla del Ponte en Chuck Sudic

Carla del Ponte is de afgelopen jaren het gezicht geworden van het Joegoslavië-tribunaal. Door haar toedoen zijn de aanhouding en berechting mogelijk gemaakt van vele tientallen personen die beschuldigd werden van de zwaarste oorlogsmisdaden. Haar onbuigzame en keiharde opstelling heeft haar tal van negatieve bijnamen opgeleverd. Del Pontes grootste succes is de komst van Slobodan Milošević naar het tribunaal in juni 2001. Haar grootste teleurstelling is afscheid te moeten nemen zonder erin geslaagd te zijn de twee belangrijkste voortvluchtige verdachten in handen te krijgen: generaal Ratko Mladic en Radovan Karadzic. Hoe deze onverschrokken vrouw te werk ging, welke politieke tegenstand zij ervoer, daarover gaan deze hoogstpersoonlijke memoires, die uit haar mond zijn opgetekend door de journalist Chuck Sudetic.

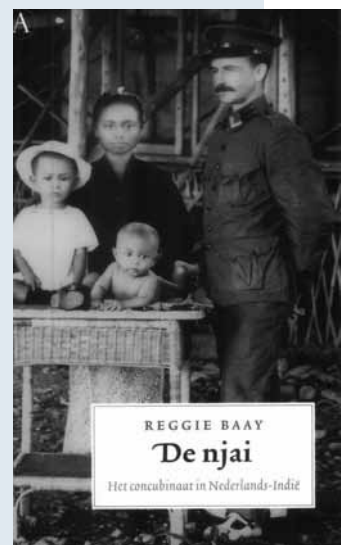
Boek / De Njai

Door Reggie Baay

In het koloniale Nederlands-Indië hebben altijd meer Europese mannen dan Europese vrouwen gewoond. Voor dit blanke mannenoverschot vond men een praktische oplossing: het concubinaat. De soldaten, planters of ambtenaren gingen samenleven met een Indonesische, of ook wel een Chinese of Japanse vrouw. Zo'n vrouw werd een njai genoemd.

Haar geschiedenis (en die van haar kinderen) wordt hier voor het eerst verteld. Het is een verhaal van rechtsongelijkheid, verdriet over kinderen die niet door hun moeder mogen worden opgevoed, economische afhankelijkheid, schijnheilige publieke moraal en seksuele slavernij. Het is veelal een verborgen geschiedenis: de nakomelingen van de njai weten vaak niet eens wie hun grootmoeder was of wie hun ooms en tantes zijn. Het is ook een verhaal van liefde: liefde van moeders voor hun kinderen, en een enkele keer flakkert er zelfs een sprankje liefde tussen de man en de vrouw.

Toen Reggie Baay (zelf kleinkind van een njai) begon te publiceren over dit onderwerp, maakte dat veel reacties los. Baay interviewde kinderen en kleinkinderen van njais en verzamelde unieke foto's. Uit dit materiaal heeft hij geput om de geschiedenis een gezicht te geven: het gezicht van de oermoeder, de vrouw die nu (eindelijk) haar rechtmatige plaats in de geschiedenis komt opeisen. *De auteur Reggie Baay (1955). Baay publiceert regelmatig over koloniale geschiedenis en koloniale literatuur. In 2006 verscheen zijn roman De Ogen van Solo, waarover Adriaan van Dis schreef: 'Reggie Baay raakt een snaar uit het verleden die vandaag nog natrilt en ons opnieuw bezighoudt. Een roman die je aankijkt en meesleurt.'*

REGGIE BAAY
De njai
Het concubinaat in Nederlands-Indië

Voor u gelezen... & gezien

Boek / Allah weet het niet beter. Door Afshin Ellian

In Allah weet het niet beter levert Afshin Ellian genadeloos commentaar op de manier waarop het Nederlandse intellectuele establishment met het vraagstuk van de islam worstelt. Het bevat de columns die hij na de moord op Theo van Gogh schreef voor NRC Handelsblad. Sinds 2 november 2004 lijkt de politieke vluchteling Ellian te worden ingehaald door wat hij ontvluchtte: hij is opnieuw beland in de wereld van de politieke islam, met alle gevolgen van dien. Zo wordt hij nu bewaakt. Verder schrijft Ellian over het Hofstadproces, waarbij hij zelf aanwezig was in de rechtszaal. En hij schreef speciaal voor Allah weet het niet beter enkele nieuwe stukken, onder andere een vlammend betoog waarin hij Geert Maks pamflet Gedoemd tot kwetsbaarheid bekritiseert, dat kort na de moord op Van Gogh werd geschreven. Of hij het nu opneemt tegen Geert Mak, de linkse intelligentsia of Rita Verdonk, Afshin Ellian is altijd scherp, erudiet en tegendraads in zijn opvattingen.

Boek / De verloren Savanne.

Door Lisette Lewin

De verloren Savanne, Journaliste Lisette Lewin debuteerde in 1989 met haar eerste roman 'Voor bijna alles bang geweest' die een groot succes werd. 'Hart van prikkeldraad' over een moffenhoer uit Katwijk, verscheen in 1992. Daarna schreef Lewin nog drie non-fictieboeken. In 'De verloren Savanne' reist Loulou Speijer naar Suriname op zoek naar haar wortels. Haar stamboom voert haar terug naar de 'Joodensavanne'.

Boek / De nazi en de kapper. Door Edgar Hilsenrath

'Ik ben Max Schulz', de buitenechtelijke, maar echt zuiver arische zoon van Minna Schulz. Zo opent Hilsenraths beroemde roman over de SS'er en massamoordenaar Max Schulz. Zeer humoristisch en soepel beschrijft Hilsenrath hoe Max Schulz, zoon van een arische straatmadelief, opgroeit met zijn Joodse schoolvriend Itzig Finkelstein en bij diens vader het kappersvak leert. In 1933 wordt Max lid van de SA en later de SS. Tijdens de oorlogsjaren is hij in het vernietigingskamp Laubwalde verantwoordelijk voor de dood van ontelbare mensen.

Na de oorlog kruipt Max in de huid van een van zijn slachtoffers: zijn vroegere vriend Itzig Finkelstein. Hij duikt onder in Israël, trouwt en neemt in Tel Aviv een kapperssalon over. Max wordt een respectabel burger, maar zijn geweten begint te spreken. In geen enkel ander boek worden zo meesterlijk de banaliteit van het fascisme en de hypocrisie van de mensheid tentoongespreid.

Krant / NRC. 9 sept 2008

'Staat gedaagd om actie op Java in 1947'

De minister-president en drie bewindslieden zijn door nabestaanden formeel aansprakelijk gesteld voor het bloedbad in Rawagade op West-Java door Nederlandse militairen in 1947. Het dorp ten oosten van Jakarta heet nu Balongsari.

Negen weduwen en een overlevende van de militaire actie hebben voor hun civielrechtelijke procedure de Amsterdamse advocaat G.J. Pulles ingeschakeld. De nabestaanden in Indonesië willen niet alleen schadevergoeding, maar vooral ook een excuus van de Nederlandse regering. Pulles, werkzaam bij het kantoor dat ook optreedt voor de weduwen van Srebrenica, heeft gisteren de minister-president en de ministers van Buitenlandse Zaken, Justitie en Defensie aansprakelijk gesteld voor de gevolgen van het gewelddadige optreden door Nederlandse militairen.

Volgens de nabestaanden hebben Nederlandse militairen op de regenachtige ochtend van op 7 december 1947 met machinegeweren en mortieren 431 jongens en mannen gedood nadat de soldaten vergeefs hadden gezocht naar een Indonesische verzetsstrijder. In een VN-rapport werd de actie als meedogenloos beschreven. In 1995 stelde toenmalig minister van Justitie Sorgdrager dat Nederlanders verboden 'standrechtelijke executies' hadden uitgevoerd maar dat vervolging niet meer mogelijk was. Een diepgaand onderzoek achtte zij niet zinvol.

Drie oud-militairen die betrokken waren bij de politioele acties en een pastor uit Den Haag vroegen eind vorig jaar in een ingezonden stuk in Trouw de Nederlandse regering de wandaad te erkennen en excuus aan te bieden. Hetzelfde vraagt het Comité Nederlandse Ereschulden ook sinds enkele jaren. Het comité vindt dat de schuldigen hadden moeten worden berecht. De actie staat vermeld in de Excessennota, het verslag van een officieel geschiedkundig onderzoek dat op verzoek van de regering in 1969 is uitgevoerd. Volgens dit stuk vielen er 150 slachtoffers.

De wonderere wereld van 'www'

Ik heb al vaker de veelzijdigheid van het medium internet beschreven. Diegene onder u die hier geen gebruik van maakt, doet zichzelf eigenlijk te kort. Het is een schier oneindig reservoir van informatie en kennis. Zelfs het lezen van kranten in digitale vorm behoort tot de oneindige rij van mogelijkheden. Al surfend, dat is de naam voor het gebruikmaken en het zoeken van informatie op internet, vind je zaken die je normaal gesproken in naslagwerken nooit tegenkomt omdat je niet waar en hoe je moet zoeken. Wat je vindt, is soms interessant, soms leuk, maar soms ook echt choquerend.

Door Flory Neter

Ik zocht op internet iets over Celtische cultuur, elfen en taal. Internet is als een hele grote stad met hoofdstraten, zijstraten, stegen en sloppen. Ik vond wat ik zocht, maar vond ook iets anders. Een club die zich 'Vrouwen voor de Arische eenheid' noemt. Hun site ziet er roze en vrouwelijk uit maar is vakkundig opgebouwd uit moleculen van racistisch vitriool. Feeën, godinnen, heksen en elfen in overvloed. Dat wel. En het lijkt op het eerste gezicht allemaal nog wel mee te vallen als zij zich zelf afficheren als nazaten van godinnen van verschillende Europese volkeren zoals de Romeinse, Germaanse, Griekse en Slavische. Maar bij verder lezen, merk je al gauw dat het hier een groep vrouwen betreft die zich zelf zien als broedmachines en erfgenamen van het Arische ras. Zij propageren de volksziel en de spirituele erfenis van de door de eeuwen heen Arische aanschakeling en stellen zich ten doel om deze spiritualiteit door te geven aan hun prachtige blanke kinderen.

Geen lekkere jongens

Ik lees dat iedere Ariër het energetisch centrum is van de volksziel en aldus bijdraagt tot de directe macht op het spirituele niveau van het bestaan. De geest wordt hierdoor intelligenter en creatiever en het lichaam gezonder. Waar hebben wij dit meer gehoord? Er wordt een oproep gedaan tot het adopteren van een 'Bruder'. Wat of wie zijn die Bruders? Bruders die vergeten door de mensheid in de cel zitten weg te rotten omdat zij de goede Arische zaak dienden. De taal wordt wat minder vriendelijk als zij diegene adresseren die geen aandacht hebben besteed aan deze heren die mogelijk een levenlange gevangenisstraf uitzitten. Het gaat hier om Richard Scutari, Hoogwaardigheidbekleder van 'The Covenant, the Sword and the Arms of the Lord' (Het covenant, het zwaard en de wapenen van de Heer). Veroordeeld tot 60 jaar cel wegens een gewapende overval op een geldtransport van de firma Brink.

Randy Evans, werd veroordeeld als lid van 'The Order' (Het Bevel) en zit nog steeds in de cel op grond van zijn overtuiging. The Order was in de jaren tachtiger jaren van de vorige eeuw een van de meest haatzaaiende terroristische groepen in de USA. Hij was betrokken bij het opblazen van een theater, een synagoge, bij valsmunterij, een overval op een geld transport waar 3,8 miljoen dollar werd buit gemaakt. De dames voor Arische eenheid wijten zijn veroordeling aan de vrouwelijk joodse rechter die hem berechtte. Er staan nog veel meer namen op. Al deze heren zijn veroordeeld wegens het ontwrichten van de samenleving.

Gif in cyberland

Mocht u verder nog zin hebben om zich even te ergeren, bekijk dan de site. Niet dat ik uw goede humeur wil verpesten maar het is goed om te weten dat niet alle elfen vriendelijk zijn en dat er in cybersprookjesland figuren zijn die hun giftigheden op de echte wereld proberen los te laten om aldus de samenleving te ontwrichten. De elfen die in de belevingswereld van de meeste mensen wonen zijn gelukkig van een ander soort. Een hele troost.

Tweede rondje internet

Om nog even op internet te blijven. Als vermoedelijk allereerste neonazigroepering breekt een nieuwe verzameling Duitse Hitler-adepten, de Nationaal-Socialisten voor Israël, een lans voor het bestaansrecht van de staat Israël. De organisatie heeft sinds mei een eigen website waarin haar 'ideologie' uit de doeken wordt gedaan. Wie echter deel uitmaakt van deze Nazi's für Israël is nog onduidelijk. Volgens de NSI ankert het Israëliësch bestaansrecht in de principes van het sociale Darwinisme, zeg maar het recht van de sterkste: "Een sterke natie is het waard te leven, een zieltogende natie verdient de dood". De organisatie, die in mei in Berlijn haar stichtingscongres hield, heeft woorden van lof voor Israëls '2.000-jarige strijd om te overleven'. De NSI heeft felle kritiek op de (bijna-)geestesgenoten van de NPD die nog wel het antisemitisme in het vaandel voeren. De pro-Israëliëchhouding betekent echter wel dat de Holocaust niet wordt ontkend.

COLOFON

VBV/Info Nr 78 Winter 2008
Postadres VBV: Postbus 87594
1080 JN Amsterdam

Maak de VBV-vuist groter! Maak uw kennissen (nu) lid! Bel of fax naar onderstaande nummer:

Telefoon 020 - 673 32 33
Fax 020 - 673 32 33

Bank ABN-AMRO nr. 54.80.17.867
Postbank nr. 5063 253

Contributie 2008:

Eén enkel lid € 35,- Gezinslid € 17,50

Toeslag buitenland € 5,-

Aanvragen notulen? netpol@zonnet.nl
of Fax 020 - 673 32 33.

Bestuursleden VBV

Flory Neter ----- voorzitter
Hans Vos -----penningmeester
Gerrie Goudekettering-----administrateur
Lily van den Bergh-----
Wil Groen-----
Cees Michels-----
Louis Rozendaal-----
Redactie + fotografie ----- Eddy Neter
Vormgeving -----www.atlast.nl

Copyright © 2008 | VBV

Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, door middel van druk, fotokopie, micro-film of op welke andere wijze ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van het VBV.

www.vbvinfo.nl